

NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Číslo poverenia: 1316/01
Zo dňa: 04.05.2015

Počet výtlačkov: 2
Výtlačok číslo: 1
Počet strán: 18
Počet príloh: -

PROTOKOL

o výsledku kontroly
plnenia úloh Slovenskej republiky pri zabezpečovaní úspor energií

Environmentálny fond

august 2015

Zhrnutie:

V období rokov 2012 - 2014 bola jednou z podporovaných činností fondu Zelená investičná schéma, ktorej cieľom bolo financovať projekty a programy zamerané na zníženie emisií skleníkových plynov, úsporu energií a zlepšenie energetickej hospodárnosti budov. Podmienkou realizácie vyhlásenej schémy bolo získanie prostriedkov z predaja priznaných jednotiek emisií skleníkových plynov AAU (Assigned Amount Units). V roku 2012 bolo fondu doručených spolu 334 žiadostí a v roku 2013 bolo doručených spolu 526 žiadostí. Žiadateľom nebola poskytnutá žiadna finančná podpora z dôvodu neuskutočnenia predaja priznaných jednotiek AAU.

Uznesením vlády Slovenskej republiky z roku 2013 bol schválený návrh na uzavretie dohody medzi Ministerstvom životného prostredia Slovenskej republiky (ďalej len MŽP SR) a Európskou bankou pre obnovu a rozvoj (ďalej len „EBRD“), za účelom vytvorenia zeleného kooperačného účtu a realizácie zelenej investičnej schémy SlovSEFF 3 (Slovak Sustainable Energy Finance Facility). Prevod sumy 5 810 000,00 eur na zelený kooperačný účet EBRD bol Environmentálnym fondom uskutočnený v roku 2014.

Podkladom na prevod finančných prostriedkov na zelený kooperačný účet EBRD bola okrem pokynu ministra MŽP SR aj dohoda uzavretá medzi MŽP SR a EBRD, vyhotovená len v anglickom jazyku, čo nebolo v súlade so zákonom č. 270/1995 Z. z. o štátnom jazyku SR v znení neskorších predpisov a zákonom č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov.

Štatút Environmentálneho fondu, záväzný pre vydanie organizačného poriadku fondu, nebol aktualizovaný v súlade s relevantnými zákonmi novelizovanými v rokoch 2012 – 2014, ktorými bol okrem iného doplnený predmet činnosti fondu. Podľa písomného vyjadrenia, doplnenie štatútu plánuje kontrolovaný subjekt uskutočniť v druhej polovici roka 2015.

Hoci zmeny a doplnenia neboli aktualizované v štatúte a v organizačnom poriadku, fond v období rokov 2012 – 2014 realizoval svoj predmet činnosti v súlade s právnymi predpismi.

V roku 2014 rozšíril fond špecifikáciu podporovaných činností o činnosť L1 s názvom Zvyšovanie energetickej účinnosti existujúcich verejných budov vrátane zatepl'ovania, na ktorú bola schválená suma 15 000 000,00 eur. Na predmetnú výzvu bolo fondu doručených 1 120 žiadostí. Uzatváranie zmlúv a finančná podpora na účet príjemcov podpory sa začali realizovať v roku 2015.

K 31.12.2014 minister životného prostredia schválil dotácie na činnosť L1 pre 127 žiadateľov spolu v sume 14 952 874,57 eur. Zostatok schválených, ale nedočerpaných finančných prostriedkov bol opäť prerozdelený. K 30.06.2015 bola dotácia schválená spolu pre 135 žiadateľov.

Predmetom kontroly bola vzorka 14 náhodne vybraných žiadostí, z toho 8 vyradených žiadostí a 6 akceptovaných žiadostí. Najčastejším dôvodom vyradenia bolo, že v žiadostiach chýbali povinné údaje ako identifikačné číslo žiadateľa, termín, miesto a rok realizácie projektu, zdôvodnenie účelu projektu z environmentálneho významu, opis technickej a ekonomickej stránky projektu a prínosy projektu.

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

Súčasťou predloženej dokumentácie boli stavebné povolenia vydané v období rokov 2004 a 2009, ktorých predĺženie platnosti bolo formálne doložené príslušným stavebným úradom. Postupné predlžovanie stavebných povolení od uplynutia ich prvej právoplatnosti nebolo vyžadované. Fond sa spoliehal na čestné vyhlásenia štatutárnych zástupcov žiadateľov, v ktorých deklarovali pravdivosť doložených dokumentov a vedomosť možných trestných následkov v prípade zistenia nepravdivých alebo neúplných údajov.

Kontrolou projektu s kódom č. 105113 bolo zistené, že v 2 prípadoch na žiadosť obce (každé bez preukázateľného evidenčného čísla), vydal príslušný územný a stavebný úrad povolenie na predĺženie lehoty platnosti stavebného povolenia hneď na druhý deň po predložení žiadosti.

Pri poskytovaní finančných prostriedkov na sledovanú činnosť L1 neboli prijímatelia podpory povinní zasielať fondu výsledky úspor energií a preto neboli tieto údaje sledované. Tento ukazovateľ budú prijímatelia podpory poskytovať fondu pri realizácii výzvy L2, ktorá bola zverejnená v rámci rozšírenia špecifikácie činností podpory formou dotácie pre rok 2015.

Kontrola, monitorovanie a vyhodnocovanie projektov v rámci činnosti L1 nebolo uskutočnené z dôvodu, že zmluvy s prijímateľmi podpory boli priebežne uzatvárané až v roku 2015.

V súvislosti s dotáciou poskytnutou na projekt (kód 105238) - Zníženie energetickej náročnosti budov a rekonštrukcia kultúrneho domu, odporučil NKÚ SR fondu vykonať kontrolu u žiadateľa, kde žiadosť o poskytnutie dotácie nebola preukázaná relevantnými dokladmi.

NKÚ SR navrhol 1 legislatívnu zmenu, v § 9 ods. 5 zákona č. 587/2004 Z. z. vypustiť druhú vetu „Ak žiadosť o podporu neobsahuje prílohy podľa odseku 1 písm. m), fond vyzve žiadateľa, aby v lehote určenej fondom žiadosť o podporu doplnil“, predovšetkým za účelom zefektívnenia činnosti fondu, zníženia administratívnych nákladov.

**Protokol
o výsledku kontroly**

Podľa poverenia predsedu NKÚ SR č. 1316/01 zo 04.05.2015 vykonali:

Mgr. Viera Gerbocová, vedúca kontrolnej skupiny
Ing. Lýdia Hannelová, členka kontrolnej skupiny
Ing. Ľuboslava Tittoňová, členka kontrolnej skupiny

kontrolnú akciu s názvom: Plnenie úloh Slovenskej republiky pri zabezpečovaní úspor energií, ktorej účelom bolo overiť plnenie úloh Slovenskej republiky (ďalej len „SR“) pri zabezpečovaní úspor energií vrátane zhodnotenia dosiahnutých výsledkov v porovnaní so stanovenými cieľmi a použitými prostriedkami.

Kontrola bola vykonaná v čase od 02.06.2015 do 10.08.2015 v Environmentálnom fonde, Martinská 49, 821 05 Bratislava - Ružinov, IČO 30796491. Kontrolované obdobie bolo od 01.01.2012 do 30.06.2015.

Predmetom kontroly bolo overiť dodržiavanie právnych predpisov a plnenie úloh kontrolovaného subjektu pri zabezpečovaní úspor energií vyplývajúcich z medzinárodných dohôd a legislatívy Európskej únie.

Kontrola bola vykonaná v súlade so zákonom č. 39/1993 Z. z. o Najvyššom kontrolnom úrade Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov a so štandardami, ktoré vychádzajú zo základných princípov kontroly (ISSAI 100 – 999) v rámci medzinárodných štandardov najvyšších kontrolných inštitúcií.

1 Všeobecná časť

1.1 Charakteristika a legislatívny rámec činností kontrolovaného subjektu

Environmentálny fond je štátny fond, právnická osoba s celoslovenskou pôsobnosťou, zriadený k 01.01.2005 zákonom č. 587/2004 Z. z. o Environmentálnom fonde a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon č. 587/2004 Z. z.“). Správu Environmentálneho fondu vykonáva MŽP SR.

Environmentálny fond realizuje štátnu podporu starostlivosti o životné prostredie v súlade s prioritami a cieľmi stratégie štátnej environmentálnej politiky schválenými vládou Slovenskej republiky (ďalej len „vláda SR“). Na realizáciu štátnej podpory starostlivosti o životné prostredie slúžia Environmentálnemu fondu finančné prostriedky, ktoré získava zo zdrojov definovaných v § 3 zákona č. 587/2004 Z. z. Environmentálny fond (ďalej aj „fond“) môže v rozsahu svojej pôsobnosti poskytovať žiadateľom nenávratnú finančnú podporu vo forme dotácie alebo návratnú finančnú podporu vo forme úveru. Na poskytnutie podpory nie je právny nárok. Na postup poskytovania podpory a na rozhodovanie o poskytnutí podpory sa nevzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní. Špecifikáciu podporovaných činností, na ktoré bolo možné predkladať žiadosti o poskytnutie podpory v nasledujúcom roku, zverejňoval fond na svojom webovom sídle najneskôr do 30.06.

kalendárneho roka. Fond na návrh rady fondu mohol zverejnenú špecifikáciu činností rozšíriť o nové činnosti, ktoré bol povinný zverejniť na svojom webovom sídle do 7 dní.

Žiadateľmi o podporu mohli byť fyzické osoby - občania SR s trvalým pobytom na území SR, ktorí dovŕšili vek 18 rokov a vlastným pravidelným príjmom alebo právnické osoby a fyzické osoby – podnikatelia so sídlom na území SR; právnické osoby, ktoré nepodnikajú; obce, samosprávne kraje a nimi zriadené príspevkové organizácie a rozpočtové organizácie; príspevkové organizácie, občianske združenia a záujmové združenia právnických osôb; nadácie, neinvestičné fondy alebo neziskové organizácie poskytujúce verejnoprospešné služby s environmentálnym zameraním alebo cirkvi a náboženské spoločnosti; orgány štátnej správy odpadového hospodárstva; Slovenská inšpekcia životného prostredia; právnické osoby v zakladateľskej pôsobnosti MŽP SR; obce bez štatútu mesta; mikroregionálne združenia obcí.

Podľa § 2 ods. 4 zákona č. 587/2004 Z. z. podrobnosti o organizácii a činnosti fondu a rady fondu upraví štatút fondu, ktorý schvaľuje a vydá minister a zverejní ministerstvo vo Vestníku ministerstva. V čase výkonu kontroly boli podrobnosti o úlohách, zásadách činnosti a zásadách organizácie fondu a Rady Environmentálneho fondu (ďalej aj „rada fondu“) deklarované v štatúte Environmentálneho fondu, ktorý tvoril prílohu k rozhodnutiu ministra MŽP SR č. 7/2011–1.6. z 31.01.2011. Zriadenie rady fondu, poradného orgánu ministra pre poskytovanie a použitie finančných prostriedkov fondu, vrátane organizačného a rokovacieho poriadku rady fondu schválil minister MŽP SR rozhodnutím č. 8/2011–1.6. z 11.02.2011.

Kontrolou bolo zistené, že:

- V čase výkonu kontroly bola činnosť fondu deklarovaná v štatúte, ktorý nadobudol účinnosť od 01.02.2011. Predmetný štatút nebol zverejnený vo Vestníku MŽP SR, čo nebolo v súlade s § 2 ods. 4 zákona č. 587/2004 Z. z. Okrem toho štatút fondu, záväzný pre vydanie organizačného poriadku fondu, nebol v priebehu rokov 2012 – 2014 aktualizovaný v zmysle zmien a doplnkov vykonaných právnymi predpismi, ktorými sa okrem iného doplnil predmet činnosti fondu, v tom napr.:
 - podľa článku III zákona č. 414/2012 Z. z. o obchodovaní s emisnými kvótami a o zmene a doplnení niektorých zákonov sa s účinnosťou od 01.01.2013 rozšírila možnosť fondu poskytovať finančnú podporu aj na činnosti definované v § 4 ods. 1 písm. i) až n) zákona č. 587/2004 Z. z.,
 - podľa článku V zákona č. 399/2014 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 414/2012 Z. z. o obchodovaní s emisnými kvótami a o zmene a doplnení niektorých zákonov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony sa s účinnosťou od 01.01.2015 rozšírila možnosť fondu poskytovať finančnú podporu aj na činnosti definované v § 4 ods. 1 písm. t) až ac) zákona č. 587/2004 Z. z.
- Hoci vyššie uvedené zmeny a doplnenia neboli aktualizované v štatúte a v organizačnom poriadku, fond v období rokov 2012 – 2014 realizoval svoj predmet činnosti v súlade s citovanými právnymi predpismi.
- Keďže z dokladov predložených ku kontrole nebola preukázaná aktivita fondu vo veci aktualizácie štatútu za účelom zosúladenia skutočného stavu s požadovaným zákonným stavom, vyžiadal si NKÚ SR v tejto súvislosti od vedenia Environmentálneho fondu

pisomné stanovisko. Listom fondu č. V3363/2015 zo dňa 23.06.2015 bolo NKÚ SR okrem iného oznámené, že doterajšie zmeny v § 4 ods. 1 zákona č. 587/2004 Z. z. o Environmentálnom fonde sa plánujú uskutočniť v druhej polovici roka 2015.

2 Podpora činností Environmentálneho fondu súvisiacich priamo alebo nepriamo s úsporou energií v období od 01.01.2012 do 30.06.2015

Zelená investičná schéma je podporný mechanizmus krajín európskych spoločenstiev vytvorený na financovanie domácich projektov zameraných na oblasť priameho a nepriameho znižovania množstva emisií skleníkových plynov AAU (Assigned Amount Units), z výnosov získaných z predaja nevyužitých priznaných jednotiek na medzinárodnom trhu. Systém obchodovania s prebytkom jednotiek priznaného množstva emisií skleníkových plynov AAU bol vytvorený ako ekonomicko-motivačný prostriedok na znižovanie množstva emisií skleníkových plynov a vznikol na základe medzinárodných dohovorov. Zásadnou podmienkou pri predaji priznaných jednotiek, v súlade s čl. 17 Kjótskeho protokolu, bola následná investícia získaných finančných prostriedkov do projektov v rámci Zelenej investičnej schémy.

2.1 Zelená investičná schéma GIS (Green Investment Scheme) na Slovensku

Zelená investičná schéma na Slovensku (GIS SR) bola oficiálne schválená 20.11.2009, rozhodnutím operatívnej porady ministra MŽP SR, uznesením č. 148. V období rokov 2009 - 2012 boli vykonané niektoré opatrenia na reálne fungovanie GIS SR. Základnou organizačnou zložkou pre podporu projektov GIS SR sa stal Environmentálny fond, ktorý v spolupráci s MŽP SR vypracoval kritériá pre stanovenie prioritných oblastí na podporu projektov a programov, kritériá na poskytnutie podpory formou dotácie alebo úveru a na spôsob hodnotenia žiadostí, vrátane vytvorenia prihlasovacieho formulára. Základnou podmienkou na poskytnutie finančnej podpory na jednotlivé projekty a programy GIS SR bolo, že musí dôjsť k predaju priznaných jednotiek emisií skleníkových plynov na medzinárodnom trhu.

Právny rámec Zelenej investičnej schémy v sledovanom období tvoril najmä zákon č. 587/2004 Z. z. a príslušné ustanovenia zákona č. 572/2004 Z. z. o obchodovaní s emisnými kvótami a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, účinný do 31.12.2012. Od 01.01.2013 do 31.12.2014 bola možnosť financovania Zelenej investičnej schémy upravená ustanoveniami zákona č. 414/2012 Z. z. a Vyhláškou MŽP SR č. 10/2013 Z. z. (ďalej len „Vyhláška MŽP SR č. 10/2013 Z. z.“), ktorou sa ustanovuje účel využitia výnosov z predaja kvót v dražbách, účinnou od 15.01.2013 do 31.12.2014.

Z informácií deklarovanych vo výročných správach fondu za roky 2012 – 2013 bolo preukázané, že súčasťou špecifikácie podporovaných činností fondu bola Zelená investičná schéma, ktorej cieľom bola podpora projektov zameraných na zníženie emisií skleníkových plynov, na úsporu energie a podpora programov zameraných na zlepšenie energetickej hospodárnosti budov. Na činnosti uvedené pod značkou GIS 1-5 bolo možné zasielať fondu žiadosti na poskytnutie nenávratnej dotácie. Na činnosti uvedené pod značkou GIS 1-8 bolo možné predkladať fondu žiadosti na poskytnutie návratného úveru.

V roku 2014 nebola činnosť GIS zverejnená v špecifikácii činností fondu pretože nebolo isté, či budú alokované finančné prostriedky. Zo strany fondu išlo nielen o šetrenie

výdavkov súvisiacich so spracovaním žiadostí, ale aj o ústretovosť voči žiadateľom, aby zbytočne nezasielali žiadosti o podporu. V prípade získania finančných zdrojov z predaja priznaných jednotiek AAU bol fond pripravený, na návrh rady fondu, zverejniť podporované činnosti GIS v rámci rozšírenej špecifikácie.

V roku 2012 bolo fondu doručených spolu 334 žiadostí a v roku 2013 spolu 526 žiadostí. Žiadateľom výzvy GIS nebola poskytnutá žiadna finančná podpora z dôvodu neuskutočnenia predaja priznaných jednotiek AAU, čo bolo deklarované napr. aj v Správe MŽP SR o priebežnom stave plnenia prijatých medzinárodných záväzkov SR v oblasti politiky zmeny klímy za rok 2013 (ďalej len „správa“), schválenej uznesením vlády SR č. 157 dňa 09.04.2014, predloženej vláde SR v súlade s bodom B.3. uznesenia vlády SR č. 821 z 19.12.2011. V predmetnej správe bolo uvedené, že MŽP SR uskutočnilo niekoľko bezúspešných aktivít smerujúcich k nadviazaniu kontaktov s potenciálnymi kupcami voľných priznaných jednotiek emisií skleníkových plynov, so sprostredkovateľmi alebo dražobnými spoločnosťami. Netransparentný predaj AAU v nedávnej minulosti sťažil pozíciu SR na trhu v porovnaní s inými predávajúcimi krajinami, pričom voči SR prevláda nedôvera.

2.2 Zelený kooperačný účet

Zákonom č. 207/2013 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 587/2004 Z. z. o Environmentálnom fonde a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, bolo s účinnosťou od 01.08.2013 upravené použitie výnosov z predaja priznaných jednotiek spôsobom, ktorý umožňuje financovanie projektov v rámci Zelenej investičnej schémy.

Uznesením vlády SR č. 500 z 21.08.2013 bol schválený návrh na uzavretie Dohody medzi SR zastúpenou MŽP SR a EBRD o vytvorení zeleného kooperačného účtu. Ministromi životného prostredia bolo uložené zabezpečiť financovanie zeleného kooperačného fondu a to prostredníctvom Environmentálneho fondu uhradiť na účet zeleného kooperačného fondu MŽP SR a EBRD finančné prostriedky určené na realizáciu Zelenej investičnej schémy SloVSEFF 3 (Slovak Sustainable Energy Finance Facility).

Dohoda o vytvorení zeleného kooperačného účtu č. 131/2013-8.2, uzavretá 04.09.2013 medzi MŽP SR a EBRD, bola zverejnená v Centrálnom registri zmlúv 13.11.2013, v súlade s § 47a zákona č. 546/2010 Z. z., ktorým sa dopĺňa zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov a § 5a zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Environmentálny fond prijal 10.04.2014 na svoj účet finančné prostriedky v sume 5 810 000,00 eur, ktoré predstavovali príjem z predaja priznaných emisných kvót AAU. Na základe písomného pokynu ministra MŽP SR z 24.04.2014, v ktorom bola uvedená adresa prijímajúcej banky, fond 28.04.2014 uskutočnil prevod finančných prostriedkov na zelený kooperačný účet EBRD v sume 5 810 000,00 eur, v súlade s § 4 ods. 1 písm. p) zákona č. 587/2004 Z. z. a čl. 5 ods. 5.1 dohody č. 131/2013-8.2. Kontrolou bolo zistené, že podkladom pre uvedenú účtovnú operáciu bola dohoda vyhotovená len v anglickom jazyku, čo nebolo v súlade:

- s § 8 ods. 5 zákona č. 270/1995 Z. z. o štátnom jazyku SR v znení neskorších predpisov, podľa ktorého v konaní pred orgánmi a právnickými osobami podľa § 3 ods. 1 o zmluvách

upravujúcich záväzkové vzťahy sa uznáva popri znení v štátnom jazyku aj znenie zmlúv v inom oficiálnom jazyku Európskej únie,

- podľa § 4 ods. 8 zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov účtovná jednotka je povinná viesť účtovníctvo a zostaviť účtovnú závierku v štátnom jazyku. Účtovný doklad vyhotovený v inom ako štátnom jazyku musí spĺňať podmienku zrozumiteľnosti podľa § 8 ods. 5.

2.3 Poskytovanie finančných prostriedkov na činnosť L1: Zvyšovanie energetickej účinnosti existujúcich verejných budov vrátane zatepl'ovania v roku 2014 - 2015

Uznesením vlády SR č. 350 bol dňa 09.07.2014 schválený Akčný plán energetickej efektívnosti na roky 2014–2016 s výhľadom do roku 2020, ktorý obsahoval najvýznamnejšie opatrenia prispievajúce k plneniu cieľov úspor energie do roku 2020. Na jeho základe bolo Environmentálnemu fondu umožnené realizovať opatrenia súvisiace s energetickou efektívnosťou vo verejných budovách.

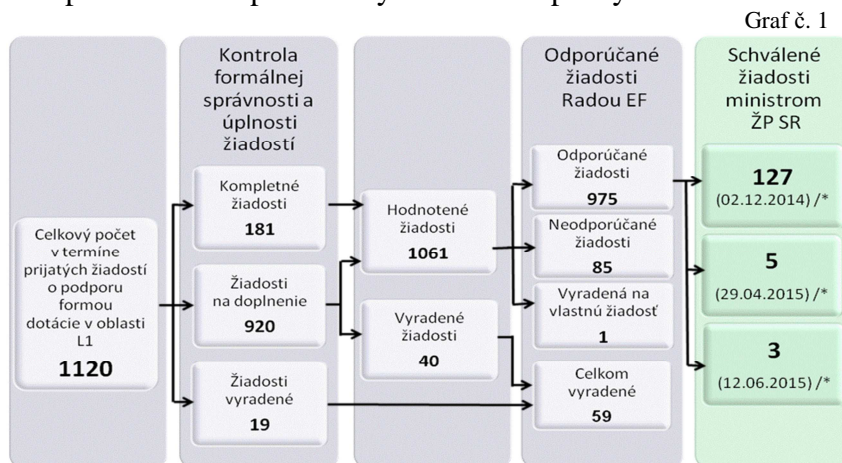
V súlade s § 4 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 587/2004 Z. z., v nadväznosti na návrh rady fondu z 28.04.2014 a závery z porady vedenia MŽP SR z 28.04.2014, Environmentálny fond rozšíril špecifikáciu podporovaných činností formou dotácie vyhlásenú na rok 2014 o novú činnosť s názvom L1: Zvyšovanie energetickej účinnosti existujúcich verejných budov vrátane zatepl'ovania, na ktorú bola uznesením vlády SR č. 301 z 18.06.2014 schválená suma 15 000 000,00 eur. Cieľom podporovanej činnosti L1, vykonávanej v súlade so zákonom č. 414/2012 Z. z., zákonom č. 587/2004 Z. z. a Vyhláškou MŽP SR č. 10/2013 Z. z., bolo finančne podporiť aktivity a opatrenia oprávnených osôb, vedúce k zvyšovaniu energetickej účinnosti existujúcich verejných budov.

Postup Environmentálneho fondu pri poskytovaní finančnej podpory formou dotácie na činnosť L1:

- Výzvu na podporovanú činnosť L1 zverejnil fond na svojom webovom sídle 30.04.2014. Zároveň zverejnil aj „Príručku pre žiadateľov o poskytnutie podpory formou dotácie z Environmentálneho fondu pre rok 2014 na činnosť L1: Zvyšovanie energetickej účinnosti existujúcich verejných budov vrátane zatepl'ovania“ (ďalej len „príručka“), v ktorej bola definovaná max. suma podpory 200 000,00 eur, max. miera podpory 95 % z oprávnených nákladov projektu, povinnosť 5 % spoluúčasti žiadateľa na financovaní projektu, skupina oprávnených žiadateľov, spôsob a lehoty predkladania žiadostí o podporu. Maximálna dĺžka realizácie projektu/časti projektu bola stanovená na obdobie od 01.05.2014 do 31.08.2015, t. j. na 16 mesiacov. Manuál pre vyplňanie elektronického tlačiva žiadosti a pokyny na predkladanie a vyplňanie príloh k žiadosti o podporu bol zverejnený ako príloha č. 1 k príručke.
- Predmetom podpory bola výmena alebo rekonštrukcia existujúcich zariadení, ktoré pri príprave tepla, teplej úžitkovej vody a pri chladení využívajú fosílnu palivá, za zariadenia využívajúce biomasu, druhotné energetické zdroje alebo geotermálnu energiu, za tepelné čerpadlá alebo za solárne kolektory vrátane výmeny celej sústavy alebo jej rekonštrukcie a zvýšenie energetickej hospodárnosti budov (vrátane systémov centrálného zásobovania teplom alebo lokálneho zdroja tepla smerom k využívaniu paliva s nižšou emisnou náročnosťou) vrátane ich zatepl'ovania.

- Oprávneným žiadateľom mohla byť obec založená v zmysle zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov, príspevkové alebo rozpočtové organizácie zriadené obcou na účely prevádzkovania napr. základných a stredných škôl, materských škôl/predškolských zariadení, kultúrnych domov, samosprávny kraj, príspevkové alebo rozpočtové organizácie zriadené samosprávnym krajom na účely prevádzkovania napr. základných a stredných škôl, materských škôl/predškolských zariadení, kultúrnych domov.
- Žiadatelia mali predkladať fondu svoje žiadosti o dotáciu L1 v tlačenej a súčasne v elektronickej forme, v čase od 01.05.2014 do 31.07.2014, pričom rozhodujúcim termínom doručenia bol dátum fyzického doručenia žiadosti do podateľne fondu. Po registrácii v čase od 01.08.2014 do 05.09.2014 boli jednotlivé žiadosti podrobené kontrole z hľadiska ich úplnosti a formálnej správnosti. V prípade neúplných a nesprávne vyplnených žiadostí o podporu, boli žiadatelia v zmysle § 9 ods. 5 zákona č. 587/2004 Z. z. vyzvaní na ich doplnenie listom fondu zo 16.09.2014, s termínom predloženia do 30.09.2014. Nedoplnené žiadosti, resp. doručením nesprávnych dokladov alebo po stanovenom termíne, boli žiadosti vyradené. Z celkového počtu 1 120 doručených a zaevidovaných žiadostí bolo len 181 kompletných žiadostí, 920 žiadateľov bolo vyzvaných na doplnenie žiadostí. Na základe hodnotenia bolo vyradených spolu 59 žiadostí.

Prehľad o počte žiadostí predložených fondu na poskytnutie dotácie v rámci výzvy L1:

Zdroj: Hodnotenie projektov L1 za rok 2014 – rada EF.pdf
/* dátum vydania rozhodnutia o poskytnutí podpory formou dotácie

Z grafu č.1 vyplýva, že z 1 120 doručených žiadostí bolo len 181 kompletných. Podľa § 9 ods. 5 zákona č. 587/2004 Z. z., ak žiadosť o podporu neobsahuje náležitosti podľa odseku 1 písm. a) až j), fond takú žiadosť o podporu nezradí do zoznamu žiadostí o podporu. Ak žiadosť o podporu neobsahuje prílohy podľa odseku 1 písm. m), fond vyzve žiadateľa, aby v lehote určenej fondom svoju žiadosť o podporu doplnil.

Pri porovnaní celkovej sumy schválenej na činnosť L1, množstva doručených žiadostí a výsledného počtu schválených žiadostí bola preukázaná nielen vysoká administratívna náročnosť pri spracovaní žiadostí, ale najmä neefektívne vynakladanie verejných prostriedkov určených na činnosť fondu, použitých na úhradu nákladov spojených s procesom kompletizácie došlých neúplných žiadostí (náklady na poštovné, telefónne poplatky, spotreba materiálu, spotreba energie, mzdy, odvody). Fond nemá povinnosť viesť osobitnú evidenciu nákladov vynaložených zvlášť za každú podporovanú činnosť zverejnenú v špecifikácii činnosti na príslušný rok. Z uvedeného dôvodu nebolo možné

preukázať náklady, ktoré vznikli v celom procese posudzovania 1 120 žiadostí doručených na výzvu L1.

Návrh na legislatívnu zmenu:

Za účelom hospodárneho a efektívneho vynakladania finančných prostriedkov na proces spracovania došlých žiadostí na poskytnutie podpory z Environmentálneho fondu, NKÚ SR navrhuje vykonať legislatívnu úpravu, vypustením textu druhej vety v § 9 ods. 5 zákona č. 587/2004 Z. z.: „Ak žiadosť o podporu neobsahuje prílohy podľa odseku 1 písm. m), fond vyzve žiadateľa, aby v lehote určenej fondom žiadosť o podporu doplnil“. Predmetnou zmenou sa nielenže zníži neefektívna administratívna náročnosť a náklady fondu, ale predovšetkým to prinúti žiadateľov o podporu konať dôsledne a zodpovedne.

- Po skompletizovaní 1 061 žiadostí (v čase od 20.09.2014 do 10.10.2014), boli žiadosti postúpené na odborné hodnotenie pracovníkom fondu a externým hodnotiteľom (v čase od 20.10.2014 do 14.11.2014). Kompletný zoznam žiadostí o poskytnutie podpory bol 25.11.2014 predložený na vyhodnotenie rade fondu, poradnému orgánu ministra. O poskytnutí dotácie na účely uvedené v § 4 ods. 1 písm. l) zákona č. 587/2004 Z. z. rozhodol minister MŽP SR 28.11.2014, na základe odporúčania rady fondu. K 31.12.2014 boli schválené dotácie na činnosť L1 spolu v sume 14 952 874,57 eur pre 127 žiadateľov, z toho 11 žiadateľom minister znížil sumu požadovanej dotácie. V roku 2014 nebola uzavretá žiadna dotačná zmluva.
- Postupne od 05.02.2015 boli s vybranými žiadateľmi uzatvárané zmluvy o poskytnutí dotácie. Po splnení zmluvných podmienok fond vykonal prevod prostriedkov na účet príjemcu, dohliadal na správnosť implementácie projektov, dodržiavanie zmluvných podmienok a všeobecne záväzných právnych predpisov.
- K 14.04.2015 mal fond k dispozícii nevyčerpané finančné prostriedky určené na podporu činnosti L1 spolu v sume 222 352,01 eur, ktoré tvorili najmä priznané dotácie, ale nedočerpané v plnej výške. Na základe informácie fondu bola rozhodnutím ministra životného prostredia z 23.04.2015 prerozdelená dotácia spolu v sume 209 347,92 eur, ktorá bola poskytnutá ďalším 5 žiadateľom vybraným zo zoznamu navrhnutého radou fondu. Detto, k 02.06.2015 mal fond k dispozícii 198 096,95 eur. Rozhodnutím ministra z 08.06.2015 bola schválená dotácia pre ďalších 3 žiadateľov spolu v sume 198 000,00 eur.
- K 30.06.2015 minister schválil spolu 135 žiadostí, na základe ktorých fond poskytoval žiadateľom finančnú podporu formou dotácie na činnosť L1; z toho k uvedenému termínu bolo platných a účinných 113 zmlúv.
- Pri poskytovaní finančných prostriedkov na činnosť L1 nebola prijímateľom podpory stanovená povinnosť zasielať fondu výsledky súvisiace s úsporami energií a preto zber uvedených dát nebol sledovaný.

Podľa stanoviska kontrolovaného subjektu, už pri realizácii novej výzvy L2: Zvyšovanie energetickej účinnosti existujúcich verejných budov vrátane zateplovania, zverejnenej v oznámení o rozšírení špecifikácie činností podpory formou dotácie pre rok 2015 na webovom sídle fondu 10.07.2015, budú prijímatelia podpory povinní poskytovať prevádzkovateľovi monitorovacieho systému energetickej efektívnosti súbor údajov o svojej celkovej spotrebe energie, o vykonaných opatreniach na zlepšenie energetickej efektívnosti a o vynaložených finančných prostriedkoch.

- Kontrola, monitorovanie a vyhodnocovanie projektov v rámci činnosti L1 nebolo uskutočnené z dôvodu, že zmluvy so žiadateľmi boli uzatváranie až v roku 2015.

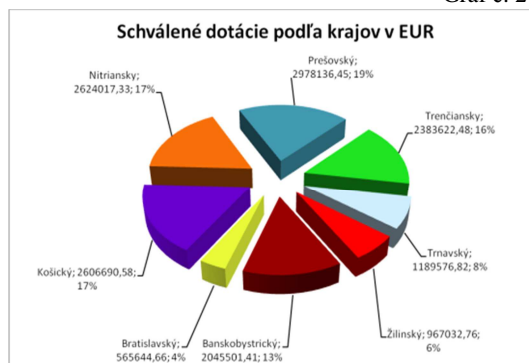
Prehľad o počte príjemcov a dotáciách schválených v rámci výzvy L1 podľa krajov k 30.06.2015 (bez odpočtu priznaných, ale nevyčerpaných zdrojov) :

Tabuľka č. 1

Počet vydaných rozhodnutí za kraj		
Názov kraja	Schválená dotácia v EUR	Počet príjemcov
Banskobystrický	2 045 501,41	13
Bratislavský	565 644,66	6
Košický	2 606 690,58	27
Nitriansky	2 624 017,33	18
Prešovský	2 978 136,45	26
Trenčiansky	2 383 622,48	25
Trnavský	1 189 576,82	13
Žilinský	967 032,76	7
Celkový súčet	15 360 222,49	135

Zdroj: Environmentálny fond

Graf č. 2

Jednoduchým náhodným výberom bola skontrolovaná vzorka 14 doručených žiadostí na poskytnutie podpory na činnosť L1. Z toho bola vykonaná kontrola 8 vyradených žiadostí a kontrola 6 schválených žiadostí.

a) Kontrola vyradených žiadostí

V zmysle časti IV. príručky, predložená žiadosť musela obsahovať náležitosti stanovené v bodoch a) až j). V prípade, že žiadosť neobsahovala údaje/náležitosti (resp. nesprávne údaje/náležitosti) stanovené v písm. a) až i), bol fond oprávnený takúto žiadosť vyradiť, resp. nezaraďovať do zoznamu žiadostí o podporu a v prípade neúplnosti, resp. chýbajúcich príloh fond vyzval žiadateľa na ich doplnenie v lehote určenej fondom. Žiadosť bolo potrebné označiť špeciálnym kódom na spodnom okraji formulára žiadosti, ktorý bol v rámci vybraných polí interaktívne previazaný a vybrané výpočty (hlavne v tabuľkách) vykonával automaticky. Neoznačenie žiadosti kódom nebolo považované za nedostatok.

Z celkového počtu žiadostí doručených fondom v stanovenom termíne do 31.07.2014 (1 120), bolo vyradených spolu 59 žiadostí. Z toho ihneď po kontrole formálnej správnosti a úplnosti žiadostí fond vyradil 19 žiadostí, pretože v 8 prípadoch žiadosť neobsahovala náležitosti stanovené v § 9 ods. 1 písm. a) až j) zákona č. 587/2004 Z. z., v 3 prípadoch bola predložená požiadavka na nepodporovanú činnosť, v 4 prípadoch požiadal o dotáciu neoprávnený žiadateľ a v 4 prípadoch bolo vyradenie vykonané na vlastnú žiadosť žiadateľa. Ďalších 40 žiadostí bolo vyradených z dôvodu, že nepredložili fondom požadované doklady v stanovenom termíne.

Kontrolou vzorky 8 náhodne vybraných žiadostí vyradených zo schvaľovacieho procesu, zameranej na úplnosť, správnosť a preukázateľnosť vyradenia bolo zistené:

2.3.1 Kód projektu 104941 – rekonštrukcia základnej školy, zateplenie a stavebné úpravy (Tekovské Nemce)

Žiadosť o poskytnutie dotácie v sume 182 620,00 eur bola doručená fondom 28.07.2014. Žiadosť neobsahovala povinný údaj stanovený v § 9 ods. 1 písm. a) zákona 587/2004 Z. z.,

t. j. v žiadosti chýbalo identifikačné číslo žiadateľa (ďalej len „IČO“). Oznámenie o vyradení bolo žiadateľovi zaslané 10.12.2014. Kontrolou neboli zistené nedostatky.

2.3.2 Kód projektu 104728 – Projekt s názvom obecný úrad – zlepšenie energetickej úspornosti budovy (Ješkova Ves)

Žiadosť o poskytnutie dotácie v sume 86 644,01 eur bola doručená fondu 17.07.2014. Žiadosť neobsahovala povinný údaj stanovený v § 9 ods. 1 písm. a) a písm. c) zákona 587/2004 Z. z., t. j. v žiadosti chýbalo IČO a termín realizácie projektu, uvedenie miesta, rok začatia a skončenia projektu. Oznámenie o vyradení zaslal fond žiadateľovi 10.12.2014. Kontrolou neboli zistené nedostatky.

2.3.3 Kód projektu 104996 – rekonštrukcia strechy, zateplenie materskej školy a obecného bytu (Hontianske Trst'any)

Žiadosť o poskytnutie dotácie v sume 155 200,00 eur bola doručená fondu 30.07.2014. Žiadosť neobsahovala povinný údaj stanovený v § 9 ods. 1 písm. h) a písm. i) zákona 587/2004 Z. z., t. j. v žiadosti chýbalo zdôvodnenie účelnosti projektu z hľadiska jej environmentálneho významu a súladu s prioritami a cieľmi stratégie štátnej environmentálnej politiky a opis a prínosy projektu. Kontrolou NKÚ SR bolo preukázané, že okrem uvedených nedostatkov v žiadosti obce zistených fondom, v žiadosti bolo uvedené aj nesprávne IČO žiadateľa, ktoré je podľa § 9 ods. 1 písm. a) zákona č. 587/2004 Z. z. povinným údajom. Vyradenie žiadosti zo schvaľovacieho procesu bolo oznámené žiadateľovi listom z 10.12.2014. Kontrolou neboli zistené nedostatky.

2.3.4 Kód projektu 105751 - rekonštrukcia základnej školy, objekt budova telocvične a nárad'ovne (Mesto Tisovec)

Žiadosť o poskytnutie dotácie v sume 66 357,88 eur bola osobne doručená fondu 31.07.2014. Dôvodom vyradenia bolo, že žiadosť neobsahovala povinný údaj stanovený v § 9 ods. 1 písm. i) zákona č. 587/2004 Z. z., t. j. žiadosť neobsahovala opis projektu po technickej a ekonomickej stránke a prínosy projektu. Kontrolou NKÚ SR bolo zistené, že okrem vyššie uvedeného nedostatku, žiadosť obsahovala nesprávny názov žiadateľa a nesprávne IČO žiadateľa, čo nebolo v súlade s § 9 ods. 1 písm. a) zákona č. 587/2004 Z. z. Oznámenie fondu o vyradení bolo zaslané žiadateľovi listom z 10.12.2014. Kontrolou neboli zistené nedostatky.

2.3.5 Kód projektu 105477 - obnova materskej školy, Námestie odborárov 9 (Mesto Tlmače)

Žiadosť o poskytnutie dotácie v sume 143 430,97 eur bola osobne doručená fondu 31.07.2014. Dôvodom vyradenia bolo, že žiadosť neobsahovala povinné údaje stanovené v § 9 ods. 1 písm. c) a písm. i) zákona č. 587/2004 Z. z., t. j. v žiadosti chýbal údaj o čase realizácie projektu s uvedením mesiaca a roka začatia a skončenia projektu, ako aj prínosy projektu. Oznámenie o nezaradení žiadosti do zoznamu žiadostí o podporu na rok 2014 bolo žiadateľovi oznámené listom fondu z 10.12.2014. Kontrolou neboli zistené nedostatky.

2.3.6 Kód projektu 105000 – stavebné úpravy a nadstavba požiarnej zbrojnice s vytvorením 2 podlaží nájomných bytov (Obec Kysucký Lieskovec)

Žiadosť o poskytnutie dotácie v sume 113 605,94 eur bola osobne doručená fondu 30.07.2014. Dôvodom vyradenia bolo, že žiadosť neobsahovala povinné údaje stanovené

v § 9 ods. 1 písm. i) a písm. j) zákona č. 587/2004 Z. z., t. j. v žiadosti chýbal opis a prínosy projektu a opis financovania projektu. Oznámenie o nezaradení žiadosti do zoznamu žiadostí o podporu na rok 2014 bolo žiadateľovi oznámené listom fondu z 10.12.2014. Kontrolou neboli zistené nedostatky.

2.3.7 Kód projektu 105100 – stavebné úpravy a zateplenie základnej školy (Kysucký Lieskovec)

Žiadosť o poskytnutie dotácie v sume 189 579,74 eur bola osobne doručená fondu 30.07.2014. Dôvodom vyradenia bolo, že žiadosť neobsahovala povinný údaj stanovený v § 9 ods. 1 písm. i) zákona č. 587/2004 Z. z., t. j. v žiadosti chýbali údaje o prínosoch projektu. Nezaradenie žiadosti do zoznamu bolo žiadateľovi oznámené listom fondu z 10.12.2014. Kontrolou neboli zistené nedostatky.

2.3.8 Kód projektu 104844 – modernizácia, stavebné úpravy a zvýšenie energetickej efektívnosti kultúrneho domu (Obec Kysucký Lieskovec)

Žiadosť o poskytnutie dotácie v sume 180 000,00 eur bola osobne doručená fondu 30.07.2014. Žiadosť neobsahovala povinné údaje stanovené v § 9 ods. 1 písm. i) a písm. j) zákona č. 587/2004 Z. z., t. j. v žiadosti chýbal opis a prínosy projektu a opis a financovanie projektu. Oznámenie o vyradení žiadosti bolo žiadateľovi oznámené listom z 10.12.2014. Kontrolou neboli zistené nedostatky.

V súvislosti s kontrolou vyradených žiadostí v rámci výzvy L1 bolo zistené, že formulár žiadosti bol v rámci vybraných polí interaktívne previazaný a vybrané výpočty (hlavne v tabuľkách) vykonával automaticky, bez kontroly vyplnenia povinných položiek. Za účelom zníženia počtu chybných žiadostí by bolo vhodné, keby boli vo formulári identifikačné údaje o žiadateľovi označené ako povinné, s následnou kontrolou. Používateľ by bol upozornený na prázdne políčko, ktoré by mohol následne doplniť. V prípade nedoplnenia by formulár nebol vygenerovaný na tlač, čo by žiadateľa donútilo vrátiť sa k prázdny políčkam a doplniť ich. Takáto žiadosť by potom nemusela byť vyradená z rozhodovacieho procesu.

b) Kontrola schválených žiadostí

Kontrolou vzorky 6 náhodne vybraných schválených žiadostí, zameranou na úplnosť, správnosť a preukázateľnosť dokladov bolo zistené:

2.3.9 Kód projektu 104770 - Úspora energie výmenou okien a dverí vo verejných budovách v obci (Vaďovce)

Žiadosť o poskytnutie dotácie v sume 49 131,10 eur bola doručená fondu 28.07.2014. Projekt na zlepšenie energetickej hospodárnosti budov pozostával z výmeny okien a dverí v miestnej ľudovej knižnici s rozpočtom 28 726,87 eur a z výmeny okien a dverí vo Fitness centre s rozpočtom 20 404,23 eur. Fond vykonal kontrolu formálnej správnosti a úplnosti doručenej žiadosti a následne dňa 16.09.2014 vyzval obec na doplnenie žiadosti v zmysle § 9 ods. 5 zákona č. 587/2004 Z. z. Žiadosť bola v termíne doplnená.

V priloženej štúdiu bol zdôvodnený prínos projektu vo vzťahu k úspore energií, ktorý v konečnom dôsledku prispeje k zvýšeniu atraktívnosti obce, rozvoju cestovného ruchu, čo bude

znamenat' viac finančných prostriedkov pre rozvoj obce. V čase výkonu kontroly nebola žiadosť schválená a je naďalej vedená v zozname vypracovanom a odporúčanom radou fondu.

2.3.10 Kód projektu 104607 - Výmena okien a dverí materskej školy (Vrbovce)

Žiadosť o poskytnutie dotácie v sume 66 051,54 eur bola doručená fondu 22.07.2014. Projekt úpravy na zlepšenie energetickej hospodárnosti budov pozostával z výmeny okien a dverí na obecnom úrade v sume 29 876,96 eur a z výmeny okien a dverí v materskej škole v sume 28 063,00 eur. Súčasťou projektu bola dokumentácia obsahujúca sprievodnú technickú správu, súhrnnú technickú správu situácie a tepelno-technické posúdenie, spracované odbornou spôsobilou osobou pre energetickú certifikáciu. Prínosom projektu mali byť úspory na vykurovanie objektov a zatraktívnenie obce. V spisovom obale boli priložené všetky požadované doklady.

Rozhodnutím ministra z 02.12.2014 bola žiadateľovi priznaná dotácia v sume 34 059,72 eur, t. j. 51,57 % z požadovanej sumy. Zmluva o poskytnutí dotácie bola uzavretá 20.02.2015 a zverejnená 23.02.2015 v Centrálnom registri zmlúv. K predmetnej zmluve bol 07.04.2015 uzavretý Dodatok č.1, ktorým sa menilo sídlo a IČO zhotoviteľa projektu. Záverečné hodnotenie o splnení podmienok zmluvy bolo doručené fondu 16.04.2015. Na základe predložených účtovných dokladov fond 23.04.2015 poukázal príjemcovi dotácie 33 943,12 eur (5 % spolufinancovanie predstavovalo sumu 1 786,48 eur).

2.3.11 Kód projektu 104698 - Zníženie energetickej náročnosti budov, rekonštrukcia základnej školy (Žabokreky nad Nitrou)

Žiadosť o poskytnutie dotácie v sume 200 000,00 eur bola doručená fondu 29.07.2014. Projekt na zlepšenie energetickej hospodárnosti základnej školy, školskej jedálne a telocvične, s celkovou zateplenou plochou 11 535 m², obsahoval návrh zateplenia obvodových stien, ktorým sa mala zvýšiť kvalita vnútorného prostredia budov a znížiť ročné náklady na palivo. Rozhodnutím ministra z 02.12.2014 bola obci priznaná dotácia v požadovanej sume 200 000,00 eur s podmienkou, že za skutočne vynaložené oprávnené náklady na realizáciu projektu je možné považovať len tie náklady, ktoré súvisia s prácami a dodávkami realizovanými a uhradenými v období od 01.05.2014 do 31.08.2015.

Zmluva o poskytnutí podpory medzi fondom a obcou bola uzavretá 24.02.2015 a zverejnená 25.02.2015 v Centrálnom registri zmlúv. Na základe účtovných dokladov predložených fondu v sume 143 177,05 eur a 59 270,52 eur boli spracované 2 platobné poukazy, na základe ktorých bola na účet príjemcu poukázaná suma 199 484,39 eur. Kontrolou neboli zistené nedostatky.

2.3.12 Kód projektu 105238 - Zníženie energetickej náročnosti budov a rekonštrukcia kultúrneho domu (Hnilčák)

Žiadosť obce na poskytnutie dotácie v sume 189 079,55 eur na činnosť L1 bola doručená fondu 31.07.2014. Predmetom navrhovaných úprav na zlepšenie energetickej hospodárnosti polyfunkčného kultúrneho centra obce, v ktorom sa nachádzali priestory obecného úradu, pošta, knižnica a sála kultúrneho domu bolo zateplenie pôvodného obvodového muriva v rozlohe 3 237 m² celoplošným fasádnym kontaktným zatepl'ovacím systémom, zateplenie stropov a strechy nad sálou kultúrneho domu a výmena okien a dverí.

Podľa § 67 ods. 2 zákona č. 50/1976 Zb. stavebného zákona v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 50/1976 Zb.“) stavebné povolenie platí 2 roky od vyznačenia právoplatnosti. Ak sa so stavbou nezačne do 2 rokov odo dňa nadobudnutia jeho právoplatnosti, stráca platnosť.

Na žiadosť žiadateľa o poskytnutie žiadosti môže stavebný úrad predĺžiť platnosť stavebného povolenia pred uplynutím 2-ročnej zákonnej lehoty.

Kontrolou bolo zistené, že:

- Súčasťou žiadosti o poskytnutie dotácie bolo stavebné povolenie vydané na stavbu s názvom: Zníženie energetickej náročnosti a rekonštrukcia kultúrneho domu obce, ktoré nadobudlo právoplatnosť 16.12.2004. Lehota na dokončenie stavby bola určená do 12/2006.
- Na výzvu zo 16.09.2014, ktorou fond vyzval žiadateľa o podporu o predloženie relevantných dokladov (povolenie realizácie stavby, doklad o začatí stavby, stavebný denník...). Dňa 29.09.2014 bola fondu doručená tá istá fotokópia stavebného povolenia zo 16.12.2004 a identický tepelno-technický posudok. Ako oznámenie o začatí stavby priložil žiadateľ o podporu doklad bez evidenčného čísla a dátumu, vystavenú samotným žiadateľom (obcou), ale bez potvrdenia o prijatí príslušným oddelením územného plánovania a stavebného poriadku. Z uvedených písomností vyplývalo, že stavebné práce začali 15.08.2005, pritom tento dátum nebol preukázateľne doložený záznamom zo stavebného denníka. K stavebnému povoleniu bolo priložené rozhodnutie z 26.10.2012, vydané príslušným stavebným úradom, ktorým bola prolongovaná lehota stavby pred dokončením do 31.12.2014. V rozhodnutí bol žiadateľ upozornený na povinnosť, že ak stavba nebude ukončená v stanovenej lehote, žiadateľ je povinný pred uplynutím stanovenej lehoty požiadať stavebný úrad o jeho predĺženie. Toto upozornenie bolo aj súčasťou formulára žiadosti.
- Kontrolným listom k žiadosti, schváleným fondom 06.10.2014, bolo akceptované stavebné povolenie zo 16.12.2004 a fotokópia o začatí stavby. Fond akceptoval rozhodnutie o predĺžení lehoty výstavby z 26.10.2012, ale nepreskúmal obdobie platnosti stavebného povolenia od jeho vydania (16.12.2004), pretože záväzný pre fond bol obsah čestného vyhlásenia žiadateľa o poskytnutie dotácie z 25.07.2014, že všetky informácie obsiahnuté v žiadosti, v jej prílohách a sprievodných dokumentoch sú pravdivé s tým, že žiadateľ si je vedomý možných trestných následkov a sankcií, ktoré vyplývajú z uvedenia nepravdivých alebo neúplných údajov.
- Rozhodnutím ministra z 02.12.2014 bola schválená obci dotácia v sume 189 079,55 eur, t. j. 94,54 % z požiadavky. Zmluva o poskytnutí podpory z Environmentálneho fondu formou dotácie bola uzavretá 24.02.2015, v Centrálnom registri zmlúv bola zverejnená 16.03.2015. Podľa zmluvy, skutočne vynaložené oprávnené náklady na realizáciu projektu budú považované náklady, ktoré súvisia s prácami a dodávkami realizovanými a uhradenými v období od 01.05.2014 do 31.08.2015. Projektový manažér fondu spracoval kontrolný zoznam k overeniu dokladov k čerpaniu dotácie, ktorý bol podkladom k platobným poukazom. Žiadateľ o poskytnutie podpory predložil fondu účtovné doklady, na základe ktorých fond vystavil 2 platobné poukazy, z toho na sumu 108 508,32 eur, ktorá bola uhradená 20.04.2015 a na sumu 80 398,54 eur, ktorá bola uhradená 04.06.2015. V záverečnej správe z 20.05.2015 štatutár obce informoval fond o realizácii prác na projekte. K informácii priložil Zápis o odovzdaní a prevzatí stavby, kde v časti stavebné povolenie bolo uvedené stavebné povolenie zo 16.12.2004 a 2 predĺženia z 18.10.2012 a 31.07.2014.

Odporúčanie NKÚ SR:

V súvislosti s dotáciou poskytnutou na projekt: Zníženie energetickej náročnosti budov a rekonštrukcia kultúrneho domu, kde žiadosť nebola preukázaná relevantnými dokladmi, odporúčame zaradiť tento subjekt prednostne do Plánu kontrolnej činnosti fondu na rok 2015 a vykonať kontrolu celého procesu so zameraním sa na rizikovú oblasť stavebného povolenia.

2.3.13 Kód projektu: 105113 – Prístavba, nadstavba a stavebné úpravy budovy telocvične (Kvačany)

Dňa 29.07.2014 prijal fond žiadosť obce o poskytnutie podpory formou dotácie na rok 2014 v sume 187 456,68 eur. Predloženým projektom z roku 2008, ktorým sa predpokladalo zníženie prevádzkových nákladov za vykurovanie, výmenou strešnej krytiny a okenných konštrukcií sa predpokladalo zníženie tepelných strát spôsobených prechodom tepla, zníženie spotreby palív a tým aj zníženie produkcie emisií.

Žiadateľ predložil fondu stavebné povolenie z 13.08.2008, na ktorom bola vyznačená právoplatnosť 12.09.2008. Realizácia stavby začala 23.07.2009 a ukončená mala byť do 12.09.2010. Keďže stavba nebola dokončená v stanovenej lehote, obec 2-krát požiadala o predĺženie lehoty ukončenia stavby z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov, po uplynutí stanovenej lehoty výstavby. Jednotlivé žiadosti žiadateľa o poskytnutie podpory neboli preukázané. Z odpovedí príslušného územného a stavebného úradu bolo zistené, že:

- Na základe žiadosti žiadateľa zo dňa 03.04.2013, bez evidenčného čísla, vydal príslušný územný a stavebný úrad povolenie na predĺženie lehoty ukončenia stavby listom zo 04.04.2013, t. j. deň po predložení žiadosti. Nový termín dokončenia stavby bol stanovený do 30.04.2015.
- Ďalšia žiadosť o predĺženie lehoty výstavby bola zo dňa 29.12.2014, bez evidenčného čísla. Odpoveď bola na druhý deň po podaní žiadosti, t. j. 30.12.2014. Nový termín ukončenia stavby bol stanovený do 31.12.2016.

Dňa 16.09.2014 fond vyzval žiadateľa o doplnenie žiadosti o Prílohu č. 15, ktorou mal do 30.09.2014 preukázať tepelnoizolačný posudok z 13.08.2008. Žiadosť bola doplnená v stanovenom termíne, 29.09.2014. Na základe rozhodnutia ministra z 02.12.2014, bola 19.03.2015 uzavretá zmluva o dielo medzi žiadateľom a fondom a zverejnená v Centrálnom registri 20.03.2015. Dodatkom č. 1 k zmluve zo 07.07.2015 bola vykonaná zmena týkajúca sa bankového účtu žiadateľa. Prijímateľ podpory 26.06.2015 predložil fondu na preplatenie faktúru vystavenú 19.06.2015 v sume 82 323,32 eur. V čase výkonu kontroly faktúra ešte nebola zúčtovaná.

2.3.14 Kód projektu 105547 - prestavba domu č. 263 na zdravotné stredisko, lekáreň a prevádzkové priestory (Rišňovce)

Dňa 31.07.2014 bola doručená fondu žiadosť obce na poskytnutie dotácie v rámci činnosti L1 v sume 200 000,00 eur. Cieľom realizácie projektu bolo zníženie energetických nákladov na prevádzku zateplením stien kontaktným zateplovacím systémom, zateplenie spodnej podlahy, výmena strechy so zateplením, vybavenie vonkajších výplní dvier a okien a vybudovanie systému vykurovania. Obec v rámci dokumentácie predložila fondu stavebné povolenie vydané 25.11.2013, právoplatné od 26.11.2013, podľa ktorého mala byť stavba ukončená v období 06/2014. Oznámenie o začatí stavby sa v spise nenachádzalo. Žiadateľ o poskytnutie podpory požiadaval 16.06.2014 o povolenie zmeny stavby pred dokončením. Rozhodnutie o povolení, vyhotovené 29.07.2014 nadobudlo právoplatnosť 29.07.2014. Dňa 16.09.2014 fond vyzval žiadateľa, aby do 30.09.2014 doplnil svoju žiadosť o súhrnný rozpočet - rozlíšenie nákladov a tepelnoizolačný posudok. Dokumentácia bola predložená v stanovenej lehote. Rozhodnutím ministra 02.12.2014 bola obci schválená dotácia v požadovanej sume 200 000,00 eur. Zmluva o dielo bola so žiadateľom uzavretá 20.07.2015. V čase výkonu kontroly neboli predložené faktúry na zúčtovanie.

Záver:

Environmentálny fond sa v sledovanom období od 01.01.2012 – do 30.06.2015 podieľal na plnení úloh SR pri zabezpečovaní úspor energií, najmä z výnosov získaných z predaja nevyužitých priznaných jednotiek emisií skleníkových plynov AAU (Assigned Amount Units) na medzinárodnom trhu.

Na podporu úspor energií, ktorými sa mohli financovať projekty a programy, boli vytvorené zákonné podmienky.

K podporovaným činnostiam fondu, ktoré súviseli s úsporami energií patrili - výzva s názvom Zelená investičná schéma GIS (Green Investment Scheme), výzva na činnosť L1: Zvyšovanie energetickej účinnosti existujúcich verejných budov vrátane zateplovania a poskytnutie finančných prostriedkov na Zelený kooperačný účet.

V rámci Zelenej investičnej schémy GIS bolo možné zasielať fondu žiadosti na poskytnutie dotácie alebo na poskytnutie návratného úveru. Podmienkou poskytnutia podpory bol predaj priznaných voľných jednotiek emisií skleníkových plynov AAU. Hoci v roku 2012 bolo fondu doručených spolu 334 žiadostí a v roku 2013 spolu 526 žiadostí, nebola žiadateľom poskytnutá žiadna podpora z dôvodu, že nebol uskutočnený predaj voľných jednotiek AAU.

Podkladom na financovanie Zeleného kooperačného účtu z Environmentálneho fondu, ktorým sa mala realizovať Zelená investičná schéma SlovSEFF 3 (Slovak Sustainable Energy Finance Facility) bolo uznesenie vlády SR z roku 2013 a Dohoda uzavretá 04.09.2013 medzi SR zastúpenou MŽP SR a EBRD o vytvorení Zeleného kooperačného účtu. Na základe predmetnej Dohody a písomného pokynu ministra fond uskutočnil prevod finančných prostriedkov na Zelený kooperačný účet EBRD 28.04.2014 v sume 5 810 000,00 eur.

Podkladom pre účtovnú operáciu súvisiacu s prevodom finančných prostriedkov na Zelený kooperačný účet EBRD v sume 5 810 000,00 eur bola dohoda vyhotovená len v anglickom jazyku, čo nebolo v súlade so zákonom o štátnom jazyku SR a zákonom o účtovníctve.

V roku 2014 bola jednou z podporovaných činností fondu výzva L1 Zvyšovanie energetickej účinnosti existujúcich verejných budov vrátane zateplovania, na ktorú bola schválená suma 15 000 000,00 eur. Z 1 120 doručených žiadostí na činnosť L1 bolo kompletných len 181 žiadostí. K 31.12.2014 boli schválené dotácie na činnosť L1 spolu v sume 14 952 874,57 eur pre 127 žiadateľov.

Kontrola, monitorovanie a vyhodnocovanie projektov v rámci činnosti L1 nebolo uskutočnené z dôvodu, že zmluvy so žiadateľmi boli priebežne uzatvárané až v roku 2015.

Pri poskytovaní finančných prostriedkov na sledovanú činnosť L1 nebola jednotlivým prijímateľom podpory stanovená povinnosť zasielať fondu výsledky úspor energií, preto tento ukazovateľ nebol sledovaný. Uvedené údaje budú povinne sledované až pri realizácii výzvy L2: Zvyšovanie energetickej účinnosti existujúcich verejných budov vrátane zateplovania, o ktorú bola rozšírená špecifikácia činností podpory formou dotácie pre rok 2015.

Štatút Environmentálneho fondu, záväzný pre vydanie organizačného poriadku fondu, nebol aktualizovaný v súlade so zákonmi novelizovanými v rokoch 2012 – 2014. Aj keď zmeny a doplnenia v relevantných zákonoch neboli premietnuté do štatútu, fond realizoval svoj predmet činnosti v súlade s právnymi predpismi.

Predĺženie stavebných povolení vydaných v období rokov 2004 - 2009 boli formálne doložené príslušným stavebným úradom. Ďalšie doklady, ktorými sa malo preukázať, či žiadateľ o poskytnutie podpory požiadal o predĺženie stavebného povolenia pred uplynutím 2-ročnej zákonnej lehoty fond nepožadoval, pretože v každom prípade vychádzal z predložených čestných vyhlásení štatutárnych zástupcov žiadateľov, v ktorých deklarovali pravdivosť doložených dokumentov.

V kontrolovanej dokumentácii sa vyskytli prípady, keď príslušný územný a stavebný úrad vydal žiadateľovi o podporu povolenie na predĺženie lehoty platnosti stavebného povolenia hneď na druhý deň po predložení žiadosti alebo ako oznámenie o začatí stavby bol fondu predložený doklad bez evidenčného čísla a dátumu, vystavený samotným žiadateľom (obcou), bez potvrdenia o prijatí príslušným oddelením územného plánovania a stavebného poriadku.

Odporúčanie NKÚ SR:

V súvislosti s dotáciou poskytnutou na projekt: Zníženie energetickej náročnosti budov a rekonštrukcia kultúrneho domu, kde žiadosť nebola preukázaná relevantnými dokladmi, odporúčame zaradiť tento subjekt prednostne do Plánu kontrolnej činnosti fondu na rok 2015 a vykonať kontrolu celého procesu so zameraním sa na rizikovú oblasť stavebného povolenia.

Návrh na legislatívnu zmenu:

Za účelom hospodárneho a efektívneho vynakladania finančných prostriedkov na proces spracovania žiadostí na poskytnutie podpory z Environmentálneho fondu, NKÚ SR navrhuje vykonať legislatívnu úpravu, vypustením textu druhej vety v § 9 ods. 5 zákona č. 587/2004 Z. z.: „Ak žiadosť o podporu neobsahuje prílohy podľa odseku 1 písm. m), fond vyzve žiadateľa, aby v lehote určenej fondom žiadosť o podporu doplnil“. Predmetnou zmenou sa nielen zníži neefektívna administratívna náročnosť a náklady fondu, ale predovšetkým to prinúti žiadateľov konať dôsledne a zodpovedne.

Protokol o výsledku kontroly vypracovali dňa: 03.08.2015

Mgr. Viera Gerbocová,
vedúca kontrolnej skupiny

Ing. Lýdia Henneľová,
členka kontrolnej skupiny

Ing. Ľuboslava Tittoňová,
členka kontrolnej skupiny

S obsahom protokolu o výsledku kontroly bol oboznámený dňa: 05.08.2015

PhDr. Branislav Valovič
riaditeľ Environmentálneho fondu